

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Nadejda Toma, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș și Moraru Petru,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnatul Ghirișan Veaceslav, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 30 decembrie 2013, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2015 în cauza penală privindu-l pe

Ghirișan Veaceslav XXXXXX,
născut la XXXXXXX, originar din
s. XXXXXX, r-nul XXXXX,
domiciliat în mun. Chișinău,
str. XXXXXXX, XX, ap. XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.06.2012 – 30.12.2013;

Instanța de apel: 31.01.2014 – 15.05.2014;

Instanța de recurs: 25.08.2014 – 03.02.2015;

Instanța de recurs în anulare: 10.11.2016 – 30.05.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 30 decembrie 2013, Ghirișan Veaceslav a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Frumuzachi Fiodor prejudiciul material în sumă de 11400 Euro.

2. Potrivit sentinței, instanța a constatat, că Ghirișan Nicolae în perioada de timp 18 – 20 mai 2011, aflându-se în mun. Chișinău în preajma Circului, sub pretextul perfectării actelor necesare pentru ca SRL „Gatimo Impex” să participe la o eventuală licitație organizată de Primăria Chișinău, la care s-ar fi scos la vânzare un teren public, situat pe str. Pietrăriei din or. Vatra, mun. Chișinău, cu nr. cadastral nr. 0100504.131, acordării ajutorului în vederea procurării în

proprietate privată sau primirii acestuia în locațiune, a primit de la managerul firmei SRL „Gatimo Impex”, Frumuzachi F. bani în sumă totală de 22 300 Euro, ceia ce conform cursului BNM constituia 376756,27 lei, bani pe care i-a însușit, folosindu-i în scopuri personale, cauzându-i părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Tot el, Ghirișan Veaceslav la 18 mai 2011, aflându-se în incinta cafenelei „Nistru”, din mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul favorizării prin intermediul cunoștințelor sale a anumiți factori de decizie ce activează în Primăria mun. Chișinău, cu scopul ca SRL „Spa Auto” să primească în arendă de la APLP mun. Chișinău două terenuri situate pe str. M. Sadoveanu, în urma unei decizii adoptate pe cazul dat de către Consiliul municipal Chișinău pentru ca ulterior să amplaseze pe suprafața lor o spălătorie auto și un magazin comercial, a primit de la partea vătămată Cobuz Andrei bani în sumă de 10 000 Euro, care conform cursului BNM, constituia suma de 165 470 lei, iar după ce a primit banii a dispărut fără a-și onora obligațiile, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul și partea vătămată Frumuzachi F., care au solicitat:

- inculpatul, casarea sentinței cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, argumentând că între el și părțile vătămate Cobuz A. și Frumuzachi F. au avut loc relații civile care sunt prevăzute de Codul civil. Consideră că acest fapt a fost confirmat atât prin declarațiile părților vătămate, cât și prin cele ale inculpatului și martorilor Leva S., Croitor S., Bordea V., precum și prin recipisele din 04 octombrie 2011 și 18 mai 2011, iar instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere eronată acestor probe;

- partea vătămată Frumuzachi Fiodor, casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Ghirișan V. să fie condamnat conform învinuirii înaintate la 12 ani închisoare, cu privarea de dreptul de-a ocupa funcții sau a exercita anumită activitate pe un termen de 5 ani.

În argumentarea soluției solicitate apelantul a menționat că instanța de fond nu și-a motivat soluția adoptată în partea stabilirii pedepsei minime prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia inculpatul a fost condamnat, totodată, instanța neîntemeiat și absolut nemotivat nu i-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară care în speță este obligatorie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2014 apelul inculpatului a fost respins ca nefondat, iar apelul părții vătămate Frumuzachi F. admis, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Ghirișan Veaceslav a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita o anumită activitate în domeniul administrativ economic pe un termen de 2 ani.

În rest sentința a fost menținută.

5. Pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut, că instanța de fond în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată prin prisma art. 100 Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității lor, iar toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept și, astfel, ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția lui Ghirișan Veaceslav în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța de apel a conchis, că în acțiunile inculpatului se conține latura subiectivă a infracțiunii incriminate, adică inculpatul urmărind scopul de cupiditate, la momentul primirii banilor de la părțile vătămate, și-a asumat un angajament fictiv și declarativ în timp ce nu avea competența funcțională respectivă, ultimul având doar intenția de a sustrage banii.

Totodată, instanța de apel a reținut, că instanța de fond la soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa complementară, n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal. Prin urmare, instanța de apel a constatat că prima instanță în mod eronat nu a aplicat pedeapsa complementară obligatorie, prevăzută de norma penală în baza căreia inculpatul a fost condamnat, de vreme ce în partea motivată a sentinței nu a fost reținut careva temei ce ar justifica înlăturarea aplicării pedepsei respective.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar inculpatul Ghirișan Veaceslav care, invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că:

- instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere greșită materialelor cauzei, iar probele prezentate de partea acuzării nu confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, dar dimpotrivă, acestea dovedesc faptul că între Ghirișan Veaceslav și părțile vătămate au avut loc relații civile contractuale, drept dovadă a acestui fapt sunt recipisele pe care inculpatul le-a eliberat;

- instanțele ierarhic inferioare au examinat cauza unilateral în sensul acuzării, fără a supune minuțios examinarea cauzei sub toate aspectele care au fost invocate atât în instanța de fond, cât și în cea de apel. Procedând în asemenea mod instanțele ierarhic inferioare au emis hotărâri de condamnare pentru fapte care în sine nu conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2015, a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de inculpatul Ghirișan Veaceslav, cu menținerea hotărârii atacate.

8. Instanța de recurs ordinar în motivarea soluției adoptate a menționat, că niciunul din temeiurile, la care s-a referit autorul recursului, nu este aplicabil din

punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Instanța de apel, examinând apelurile inculpatului Ghirișan Veaceslav și părții vătămate Frumuzachi F., a supus unei cercetări suplimentare și minuțioase toate probele administrate la dosar, a verificat și cercetat actele cauzei, care, fiind coroborate cu înscrisurile anexate la dosar și cu celelalte probe, au permis instanței de apel de a conchide că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, este dovedită.

Instanța de recurs a menționat că legalitatea și temeinicia concluziei instanței de apel și primei instanței se bazează pe următoarele probe: declarațiile părților vătămate Frumuzachi Fiodor din care rezultă că i-a transmis bani în sumă de 23 000 Euro lui Ghirișan V. pentru că ultimul i-a promis că îl va ajuta la procurarea unui teren la licitație de la Primăria Chișinău, pe care ulterior urma să construiască un depozit; declarațiile martorului Bordea V., potrivit cărora Frumuzachi F. i-a transmis inculpatului banii nu cu titlu de împrumut, dar pentru ca ultimul să-i ajute să procure la licitație de la Primăria Chișinău un teren. După transmiterea banilor, inculpatul i-a promis părții vătămate că va perfectă pe numele acestuia actele de proprietate asupra terenului solicitat; declarațiile martorului Croitor S., care a relatat că i-a făcut cunoștință inculpatului cu Frumuzachi F., ultimul i-a transmis lui Ghirișan V. bani, iar acesta s-a obligat să îndeplinească careva acțiuni referitor la procurarea unui teren de la Primăria Chișinău; declarațiile părții vătămate Cobuz Andrei, care a menționat că i-a transmis inculpatului bani pentru că acesta i-a promis că o să-l ajute să primească în arendă de la Primăria Chișinău două terenuri de pământ pe care ulterior le va putea privatiza, mai târziu, dându-i asigurări că licitația a avut loc, iar actele sunt deja la primar pentru semnare, însă când s-a interesat la Primărie despre licitație, colaboratorii acestei instituții i-au comunicat că nu a avut loc nici o licitație; declarațiile martorului Leva S., care a confirmat declarațiile părții vătămate Cozub A. referitor la faptul că acesta i-a transmis banii inculpatului pentru ca ultimul să faciliteze tranzacțiile legate de două terenuri din mun. Chișinău; precum și actele cauzei: - răspunsul Direcției Generale Arhitectură și urbanism și Relații Funciare a Primăriei Chișinău nr. 21/7107 din 02 decembrie 2011, din care rezultă că terenul cu nr. cadastral 0100504.131 din str. Pietrăriei, este amplasat în limitele pădurii parc „Pruncul” și nu prevede amplasarea obiectului solicitat de Frumuzachi F. (depozit) în zona respectivă (f. d. 35, vol. I).

Argumentele recurentului, precum că probele administrate au fost apreciate incorect și unilateral, au fost considerate neîntemeiate de către instanța de recurs, deoarece instanțele ierarhic inferioare, reieșind din prevederile art. 101 Cod de procedură penală, au dat o apreciere corectă declarațiilor părților vătămate Cozub A. și Frumuzachi F., a martorilor, precum și celorlalte probe, care au fost analizate în ansamblu, în mod obiectiv.

Totodată, instanța de recurs a menționat, că în acțiunile ce i-au fost incriminate lui Ghirișan Veaceslav, se regăsesc elementele laturii obiective a componentei de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și anume

escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune sau abuz de încredere în proporții deosebit de mari.

Astfel, în speța supusă judecării abuzul de încredere fiind prezent având ca bază relațiile interpersonale, într-un cerc de persoane, ce au recomandat inculpatul părților vătămate ca persoană de încredere ce îi poate ajuta la soluționarea unor chestiuni legate de participarea la licitație cu procurarea și/sau primirea în arendă a unor terenuri amplasate în mun. Chișinău.

A mai reținut instanța de recurs că, dobândirea ilicită se dovedește prin luarea ilegală și gratuită a surselor bănești de către inculpat din posesia părților vătămate care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestora săvârșită în scop de cupiditate, fapt confirmat prin recipise (f. d. 13, 134, vol. I).

Înșelăciunea în cazul dat este dovedită prin aceea că inculpatul le-a creat părților vătămate impresia că în realitate are cunoștințe în rândul colaboratorilor de la Primăria Chișinău, deoarece știa totul despre licitații, acte și alte proceduri necesare pentru participarea la licitație și obținerea dreptului de proprietate și arenda terenurilor nominalizate. În realitate însă, acesta, primind banii de la pătimiți nu a întreprins nimic pentru a-și onora obligațiile asumate, sau a întoarce banii care după cum afirmă Ghirișan V. i-a luat cu împrumut, iar acțiunile pe care le-a întreprins și anume eliberarea de recipise pentru sumele primite, erau efectuate cu scopul de a demonstra celor din jur caracterul „legitim” al acțiunilor sale.

Cât privește argumentele invocate de inculpat referitor la existența relațiilor civile între el și părțile vătămate, instanța de recurs le-a respins ca fiind nefondate, deoarece delimitarea escrocheriei, de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte de maximă importanță, și anume: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului, și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele asumate.

Sub acest aspect, instanța de recurs, analizând materialele cauzei și anume declarațiile părților vătămate, a martorilor a constatat că, inculpatul a dus o activitate de convingere a părților vătămate despre posibilitatea de a favoriza obținerea loturilor de teren de către pătimiți, prezentându-se ca o persoană care are cunoștințe în cercul funcționarilor de la Primăria Chișinău, care vor facilita obținerea terenurilor în proprietate și arendă cu posibilitatea procurării ulterioare.

În urma convorbirilor avute, părțile vătămate au acceptat transmiterea sumelor de bani inculpatului, fiind convinse de către ultimul că acesta le poate ajuta la soluționarea pozitivă a chestiunilor legate de obținerea terenurilor de la Primăria Chișinău, iar Ghirișan V. pentru a voala acțiunile sale și a le reda un aspect legal a eliberat lui Cozub Andrei și Frumuzachi Fiodor recipise, unde a indicat că a primit de la aceștia bani cu titlu de împrumut.

La fel, instanța de recurs a menționat faptul că limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile

este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune.

A mai reținut instanța de recurs, că sumele de bani încasate de către inculpat de la părțile vătămate, nu au fost utilizate de către acesta conform destinației stabilite, și anume pentru participarea la licitație cu scopul de a procura un teren (în cazul lui Frumuzachi F.) și primirea în arendă a două terenuri (în cazul lui Cobuz A.) amplasate în mun. Chișinău, conform înțelegerii dintre părți, or, careva probe în acest sens la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, instanța de recurs a reținut și faptul că inculpatul nu a avut intenția de a restitui părților vătămate banii primiți, această convingere rezultă din faptul că Ghirișan V. nu a întreprins careva măsuri în acest sens până la adresarea lui Frumuzachi F. și Cobuz A. cu plângeri organelor de drept la 26 octombrie 2011 și respectiv 06 decembrie 2011.

Instanța de recurs a remarcat că recursul repetă textul apelului și argumentele expuse de recurent au fost anterior invocate în apel, iar lecturând textul deciziei instanței de apel, se observă că aceasta a oferit răspunsuri la toate motivele apelului declarat, iar decizia contestată cuprinde fondul apelurilor și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea și admiterea acestora, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

Prin urmare, argumentele inculpatului Ghirișan V., precum că acesta nu a comis infracțiunea pentru care a fost condamnat, că sumele indicate în recipise le-a primit cu titlu de împrumut, sunt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat urmează a fi apreciată drept o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, inculpatul urmărind scopul de a se eschiva de la răspunderea penală.

Instanța de recurs a constatat, că acțiunilor lui Ghirișan V. li s-a dat o apreciere și încadrare juridică corectă, iar măsura de pedeapsă acestuia i s-a stabilit cu respectarea prevederilor art. 61, 75 Cod penal, ținându-se seama de gradul prejudiciabil al faptelor comise, de persoana celui vinovat, de toate circumstanțele cauzei, care agravează ori atenuază răspunderea, fiindu-i numită o pedeapsă în limitele sancțiunii normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, iar temeiuri de a interveni în hotărârea judecătorească în această parte la fel nu s-au stabilit.

9. Împotriva hotărârilor adoptate, declară recurs în anulare condamnatul Chirișan Veaceslav, solicitând casarea acestora, cu remiterea cauzei spre conexare cu cauza penală examinată de Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 23 iulie 2012.

În motivarea recursului a invocat următoarele argumente:

- în privința sa există două cauze penale, care urmează a fi conexe cu cauza penală examinată de către Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău conform art. 43 Cod de procedură penală.

10. Procurorul a depus referință pe marginea recursului declarat de

condamnatul Ghirișan Veaceslav, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia din motiv că nu se întemeiază în prevederile art. 453 Cod de procedură penală.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele dosarului, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 456, 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Potrivit art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Colegiul reiterează că potrivit prevederilor art. 454 Cod de procedură penală, recursul în anulare poate fi declarat doar în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art. 466 alin. (5) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de recurs declarat împotriva deciziei instanței de apel devine irevocabilă la data pronunțării acesteia.

Conform art. 231 alin. (4) Cod de procedură penală, termenele calculate pe luni expiră la sfârșitul zilei respective a ultimei luni.

Colegiul penal constată că decizia instanței de recurs contestată de recurent a fost pronunțată integral la 03 martie 2015, devenind irevocabilă la aceeași dată în condițiile prescripțiilor de drept enunțate (f. d. 228, vol. II, pct. 8 din decizie).

Colegiul menționează că potrivit materialelor cauzei, recursul în anulare declarat de condamnatul Ghirișan Veaceslav a fost expediat prin intermediul oficiului poștal la data de 17 octombrie 2016, fapt prin care se atestă că acesta este declarat peste termenul prevăzut de lege.

Potrivit dispozițiilor art. 230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, prin dispozițiile art. 454 Cod de procedură penală legiuitorul a impus obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură la etapa recursului în anulare, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului.

În acest context, deoarece condamnatul a formulat recursul în anulare cu depășirea termenului de 6 luni de la data pronunțării hotărârii irevocabile a cărei anulare se cere, încălcând astfel prevederile art. 454 Cod de procedură

penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea acestuia, din motiv că este declarat peste termen.

12. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2), 456 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnatul Ghirișan Veaceslav, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2015, în cauza penală privindu-l pe **Ghirișan Veaceslav XXXXX**, din motiv că este depus peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **29 iunie 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin

Moraru Petru